

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vitae Sanctorvm

complectens sanctos Mensium, Ivlivm Avgvstvm & Septembrem

Lippeloo, Zacharias

Coloniae Agrippinae, 1603

Martyrivm SS. *Evstachii, Theophistis vxoris eius, & duorum filiorum Agapij
& Theophisti: Ex eo quod est per Metaphrast. Coronati sunt anno Christi
Domini 120. Hadriani Imperator. 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42728

quoque quotannis semel atque iterum celebrât. Porro insigne ac perenne miraculum sanguinis eiusdem S. Ianuarij, qui cum ampulla vitrea concretus continetur, & in conspectu capitis Martyris positus colliquescere & fluere perindè ac si recens esset effusus, ad hæc usque tempora conspicitur, nō eiusmodi est, ut vnius vel alterius hominis testimonio cōprobetur, sed ita manifestū, ut ipse Martyris sanguis assidue miraculorum operatione, vocibus quibusdam velut Abel sanguis clamās per vniuersum Orbem Christianum intonet.

En duo insignia miracula.

MARTYRIVM SS. * EVSTACHI,
Theophisti vxoris eius, & duorum filiorum Agapij & Theophisti: Ex eo quod est per Metaphrast. Coronati sunt anno Christi Domini 120. Hadriani Imperator. 1.

* al. Eustathij.
Vide C. Bar. Tom. 2.
Annal. ar. 103 & 120.
martyr.
Notat ad Rom.

EO tempore, quo Traianus Romani Imperij sceptrâ tenebat expeditionemque in Decebalum Dacorum Regem parasset, Eustachius qui tum * Placidus dicebatur, Primo militiæ ordini propter egregiam militaris virtutis opinionem, qua ipsi Traiano imprimis charus erat, Dux præfectus, tam præclaram strenuamque suo Imperatori in rebus bellicis (b vt & antè in bello Iudaico sub Vespasiano ac Tito agens tum Magistrum equitū, cum & ipse Traianus ductor esset Decimæ legionis) nauabat operam, ut hostes vel sola aduentus illius mentione in fugam conuerterentur. Erat eximio corporis animique robore vir; & quanquam profundis errorum tenebris: dhuc

20. Septē.
apud Suriā
2. Nouemb.
* a Græcis
Placidus
dictus.

b Iosephus
de bello Iud.
lib. 3. cap. 4.
& 13. lib. 4.
cap. 2 & lib.
5. cap. 3.

c Idem au-
tor lib. 3.
cap. 11. & 18.

Rrr

inuo-

*Virtutes Eu-
stachij ad
huc gentiliū.*

inuolutus, & infana idolorum cultura infamis, adeò tamen spectata virtute, vt nihil eius moribus honestius, nihil animi candore splendidius, nihil denique eius ingenio suavius videretur. Neque enim sustinebat, vt, dum inclyta victoria externos hostes vinceret, à suis ipse cupiditatibus vitijſque turpiter prostratus iaceret. Ea propter & vitam admiranda quadam prudentia moderabatur, & subditorū sibi animos beneficijs arctissimè deuinciebat, & pauperes, inopelq̃, non ad ostentationē, sed ad occultā virtutis elegantiam larga manu sustentabat. Vibrabat quidem illa strenuè viriliterque hastā militari in hostes, sed multo praelarius piā & munificam dexterā in pauperes & calamitosos exercebat. Erat autē ei vitæ socia Theopistes nomine, pari virtute ac nobilitate foemina; è qua duos susceperat liberos, quos ita educabat, vt non magis ex corporeis lineamentis quam ex animæ præstantia nobilitateque similitudo appareret.

*Vxor Eusta-
chij Theo-
pistes, Traia-
na olim di-
cta.*

*Obleſtatur
frequenti
venatione
Eustachij.*

Porro quoties à militari pugna otium aut requies dabatur, frequēs belli meditatio ad assiduam penè venationem eum prouocabat. Igitur cū aliquando egresso ad venandum armentum ceruorum haud procul pasci renunciasſet explorator, ipse cæteris, ad persequendum gregem dispositis, ingentis formæ ceruū conspexit; quem vnū sibi pugnaci dextera sternendum suscepit. Itaque admotis equo calcari- bus, in fauces prærupti cuiusdam montis eum persequēs iam iam se victorē putabat: cum repente contrā naturā in verticem petreæ infiliēs ceruus, venatoris conatus omnes eludit, seseq̃ montis

montis supercilio tutans, placidè à cursu, spectante Eustachio ibidè reficit. Cumq; Dux prædæ mente oculisq; inhians viam omnem modumq; inquireret, quo difficilem montis ascensum superaret, eccè tibi suprâ Cerui caput, Crucis Christi radiantis effigies, quæ prima illi æternæ salutis initia tulit. Nā cum is eo spectaculo attonitus consisteret, subito vox ex illa effigie eius auribus insonuit: Placide, Placide, quid me persequeris?

Crux illi supra caput Cerui apparuit.

Placidus hac rā noua forma & voce obstupefactus, partim numinis metu, partim reuerentia, ex equo humi delapsus est. Postquā verò resumptis virib. à stupore sese collegit, Domine, inquit, quis es? Cui Dominus; Ego Christus Iesus, qui humanæ salutis causa è cælo in hunc mundum veni; humanam carnē ex virgine sumpsi; famē sitimq; annis triginta admodū tribus pertuli: deniq; ignominiosæ mortis supplicia in Crucis ligno sustinui, vt hominē suo scelere æternis ignibus addictū redimerē, & ad sempiternæ foelicitatis gaudia transferē. Tu itaq; proficiscere in ciuitatē & sacerdotem Christianorū accede: cumq; ab eo cū vxore & liberis viuifico baptismo purificatus fueris, protinūs huc reuertere. Tibi .n. rursus apparebo, & ostendā futura, & reddam manifesta salutis mysteria. His auditis Eustachi⁹, instar Pauli, animo repenti mutatus, foedā sceleratamq; idolorū superstitionem vehementer est execratus. Itaque pudore pariter & dolore affectus, quod dæmonum cultui tamdiu seruissset, domum abiit, singulatimq; omnia, quæq; viderat, quæq; audierat, vxori narrauit.

*Eustachius execratur idola.
Act. 9.*

R r r 2

rauit.

*Visio uxoris
eius.*

rauit. Illa verò eadem nocte secundum quietē haud dissimili visione monita ut Christum indueret, admiratione & gaudio affecta : Mi Domine, inquit ad maritum, quæso te, ne tam fausto magnarū rerum nūcio ingrati, socordes & desides simus ad Christiana sacra percipiēda: quin potius sinē mora ad Christianorum sacerdotē cōtendamus: qui nos salutari lauacro expiatos, ab infelici dēmonū seruitute, ad verā Christi libertatem trāserat. Nec mora : Nocte

Post Catechesim Baptizatur Eustachius cum uxore & liberis.

cōcubia Placidus & Traiana cum duobus filiis & paucis famulis fidelissimis, ad insigni pietate & prudētia sacerdotem Ioannem profecti, ab eo catechesi instructi & ritē lustrati sunt. Et Placido quidem Eustachij nōmen, Traianæ verò Theophistis impositum fuit. Filiorum alter Agapius, alter Theopistus dictus est. Corporis deindē & sanguinis Dominici viuificis resecti mysterijs incredibili cum gaudio domum reuerſi sunt.

Mutantur nomina eorū in baptismo.

Intereā Eustachius cum indies Domini misericordiam gustu suauissimo magis magisque perciperet, memor visionis in monte, rursus eā solitudinem petijt, profusisque lachrymis caput humi defixus Dominum obsecrauit, ut clariore adhuc cognitione ad rectum salutis iter citra offensionem perficiēdum eum instrueret. Et ecce mox Dominus solita benignitate huiusmodi voce eū admonuit: Beatus, quidem es, ō Eustachi, & verè beat⁹, qui percepto regenerationis lauacro heres cælestis regni effect⁹ es. Sed scitō tibi fidei probationem magno & inuictō planē animo subeundam. Nam salutis humanæ aduersarius diabolus, hoc tibi donū inui-

Prædicat ei Christus tentationes.

inuidens, nullum nō mouebit lapidem, vt rur-
 lum te prosternat, & à Christianæ dignitatis
 gradu aliquando deiciat. Sed tu vide etiā at-
 que etiam, vt nullis dæmonum insultibus frā-
 garis; nullis impugnationibus animum demit-
 tas, sed strenuè ac patienter decertes, vt tādē
 post pugnam inclita cum Iob trophæa erigas.
 In hodiernum vsque diem diuitijs & gloria &
 rebus fortiter & præclarè bello gestis elatus
 fuisti; specie liberorū; bonorum copia; generis
 nobilitate; alijsque rebus, quibus apud homi-
 nes fælicitas exprimitur, honoratus cūctis ad-
 mirationi fuisti. Nunc autem breui his omni-
 bus spoliandus, & opprobrijs hominum extre-
 maque calamitate afficiendus, vide ne animo
 cōcidas, donumque fidei cum pietate deseras.
 Si enim acerbum hunc tribulationis calicem
 admiseris, teque inuictum athletam mea sanè
 gratia munitum præbueris, ego te pristinis vi-
 tæ muneribus ac ornamentis decorabo: ac po-
 stremo martyrij corona redimitum æternum
 illustrabo.

*Itemque
 prosperitatē
 & martyrij
 palmam.*

His ordine expositis, numinis visio ab oculis
 eius ablata est; & ipse nunc gaudio, nunc tristi-
 tia plenus domum redijt; seseque vna cum pia
 coniuge ad futuras tempestates assiduus preci-
 bus & lachrymis muniuit. Nō multi præterie-
 rant dies, cum repentē sæua cōtagio domū eius
 inuadit; quæ primò quidem seruos & ancillas,
 indè equos & mulos, & cuncta deniq; animā-
 tia miserè depascēs, totam domum vacuā red-
 dit. Igitur rebus omnibus breui exuti, qui pau-
 lō antè splendidi & amicis honorati erāt, sub-
 itò despecti, vniuersæ ciuitati miserabili spe-

*Sæua pestis
 eius domum
 inuadit.*

*Eustachius
cum vxore
& liberis,
voluntariū
exilium pau-
pertati præ-
fert.*

ſpectaculo fuere. Itaque omnium opprobria lu-
dibriaque quauis afflictione & calamitate gra-
uiora iudicantes, voluntario exilio miseriam
ſuam mitiorem nonnihil reddere decreuerūt.
Statuerant pariter Aegyptum petere, ibidem-
que in extrema potiùs paupertate viuere, quā
tam multos calamitatis teſtes in patria habe-
re. Sed ecce cum iam proſpero ſatis ventorum
ſtatu mare tranſmiſſent, repente noua quādā
calamitas, prioribus miſerijs longè grauior,
in eos irruit.

*Naucerus ei
adimit vxo-
rem.*

Erat naucerus barbaris admodū & impu-
dicis moribus, libidinis ceſtro vehemēter per-
citus. Is conſpecta Theopiftis forma ſanè exi-
mia, protinus impuro illius amore exarſit, a-
deoque ſclerata cupiditatis flāma inceſus eſt,
vt manu in eam iniecta negaret ſe aliam pro-
naulo mercedem accepturum. Cumque Eu-
ſtachius ſeſe opponeret, & duplicatam merce-
dē promitteret, Barbarus, vxore per vim abdu-
cta, toruo aſpectu eadem ſpirare, ſtriſtoque
enſe necem intentans, Hic tibi, inquit ad Eu-
ſtachium, vel inuito ſilentium imponet. Eo
metu reſſus Euſtachius, acceptis licet æ-
grè filijs, coeprū iter in Aegyptū luſtu lachry-
miſque miſerè oppletus proſecutus eſt. Hic
igitur vir diuinus tanquam ſui dimidia parte
caſus, ſolis comitatus filijs, qui parentem
ei in memoriam reuocabant, ibat moerens qui-
dem, ſed Deo tamen gratias agens, fide nequa-
quam infirmus, quod coniugem à Barbari ludi-
brio ſeruaret immunem. Cumque hoc modo
grauiffimis animi doloribus ſaucius ad flu-
uium veniſſet, qui propter vehementes flu-
uium

*Agit Deo
gratias in
ſumma cala-
mitate Eu-
ſtachius.*

Atuum impetus non facilè transmitti poterat,
 vnum humeris impositum magno conatu tra-
 iecit. Eo vero humi deposito, cum alterum ac- *Leo eius fi-*
 cepturus reuerteretur, ecce tibi Leo è latebris *liū abducit.*
 prosiliens medium corripit, & rapido cursu
 volatibus per colla iubis abducit. Eo spectacu-
 lo concidens, incredibili dolore sauciabatur;
 sed mox diuinæ admonitionis memor animo
 stetit, cursumque ad alterum vnicam posteri-
 tatis spem conuertit. Sed quid accidit? O cala-
 mitatum acerbitas, ô acerbitalis dolor immê-
 sus. Nondum fluuij ripæ appropinquauerat, &
 ecce lupa, alterum ore rapiens, eū catulis suis *Item Lupa*
 prædam asportat. Quomodò hæc tulit pater; *alterum.*
 quibus oculis tam miserum & crudele specta-
 culum sustinuit? Quomodò non protinus ani-
 mam efflauit? Nec dubium, quin vitam cum
 morte acerbissima confestim permutasset, nisi
 Dominus, qui suos in afflictione consolari &
 cum tentatione prouentum facere nouit, ma- *1. Cor. 10.*
 nu sua eum sustentasset.

Verum enimuero diuinæ prouidentiae bene-
 uolentia tot tantisque calamitatibus inuolutū
 Eustachiū nequaquam deseruit; sed paulò post
 maioribus etiam beneficijs & gaudijs mirificè
 cumulauit. Nā & Leo, fortè in pastores incur-
 rens, puerū illæsum restituit; & lupa, in arato-
 res incidens, repētino terrore perculsa, infan-
 tem morsu inoffensum deseruit. Itaq; & pasto- *Seruantur*
 res & aratores acceptos infantes benignè alue *illæsi pueri.*
 runt, & bestiarum humanitate edocti, nullū si- *Educantur à*
 militer humanitatis officium in illos neglexe- *rusticis.*
 runt. Illi aut cognationis mutæ ignari, paula-
 tim adolecebant: pater verò opibus spoliatus,

Rrr 4 vxore

vxore & filijs priuatus, in terra ignota manibus sibi victum parabat, assiduis lachrymis & gemitibus immensum doloris pondus sustinens.

Exercet agriculturam Eustachius. Erat vicus nomine Badisus, in quo terminū diuturnæ peregrinationis cōstituens alienam terram ad vitæ sustētationem colebat, tenuemque admodum victū duro sanè labore annis 15 sibi comparabat. Propē eū verò pagū filij eius illorum hominum, quos diximus, beneficio educabantur. Porro vxorem eius Theopisten, tanquam alteram Saram, nulla affectam contumelia Dominus à nefario concubitu intactam conseruauit marito: & defuncto Barbaro, magna illi in ea regione manendi potestas erat. Hæc autem omnia cum laterent Eustachium: ex his nullam capere potuit consolationem.

En diuinam dispositionē. Interea dum hæc fiebant, gens illa barbara, apud quam degebat Theopistes, fractis quæ cum Romanis inierant, foederibus, incurSIONEM in agros Romanorū faciebat: & maxima præda abducta, rebusque ex animi sentētia gestis salua in suam regionem redijt. Ea res cum Imperatorem vehementer angeret, animumque ad vindictæ cupiditatem stimularet, ilicò Eustachium requirendum statuit. Adeò namque illius & prudentiæ & viribus confidebat, vt eo Duce victoriā in manibus se habere crederet. Itaque multis magnisque præmijs à Traiano Imperatore ijs, qui eum inuenirent, propositis, duo quidā viri Acacius & Antiochus, quondam Eustachij in re militari ministri, magno confecto itinere, tandem ad hunc vicum non

Eustachius ab Imperatore Traiano requiritur.

non finè Dei numine peruenerūt. Et quidem à
 sancto viro agniti, vultū eius diuturnis lachry- *Agnoscit*
 mis exesum, & corpus squalore ac macie con- *quærentes se*
 fectum, nequaquam cognouerūt. Studiosè au- *vir sanctus,*
 tem cum ab alijs, tum ab ipso etiam Eustachio *sed necdum*
 de viro quodam, coniuge, & duobus liberis sti- *agnoscitur à*
 pato, inquisiuerunt. Ea res nō poterat non om- *nis.*
 nes viri sancti renouare dolores: ille tamen,
 quāquam magnos animi motus sentiret, agre-
 que se à lachrymis temperaret, semper tamen
 ad opem diuinam tacita cogitatione fugiebat;
 precabaturq; Dominum assiduò, vt animi sal-
 tem firmitatem, inuictamque in tantis miserijs
 constantiam largiretur. Factum est autem, vt
 ab eo, die quodam orationi attentius incum- *Diuinitus*
 bète, vox cælitus audiretur: Esto bono animo; *lapla vox eā*
 nam & pristinam gloriam, & cōiugem, & pig- *consolatur.*
 nora charissima, quæ tantis lachrymis amissa
 luges, breui recipies.

Hæc postquam audiuit Eustachius, mixto ti-
 mori gaudio repletus, quod suspectas maligni
 insidias haberet, tandem inquirentes se milites
 ad hospitium inuitauit: tenuiq; apparatu pro-
 feruitutis ratione excepit. Cumque eos mini- *Excipit quæ-*
 strando ab itineris labore recrearet, & illi nūc *rentes se ba-*
 quærendo, nunc narrando, de Placido eiusque *spatio.*
 coniuge & liberis diligenter indagarēt, vir di-
 uinus obortum sæpius lachrymarum imbrem
 abstersurus secedere cogebatur; ne quo modo
 externa indicia eum proderent. Interea cū illi
 defixis in eum oculis graues illius mores, vul-
 tus modestiā, insignemq; animi magnitudinē
 curiosius attenderent, tandem submurmurare
 cœpère, eum haud ab similem esse illi qui quæ-
 rebatur,

*Aggreditur
sande ab eis.*

rebatur. Quid multis? Erat eius collo plagæ concaua admodum & profunda hostili ferro inflicta; eius plagæ cicatricem (certum agnitionis quæsitæ personæ signum) propius accedens cū essent intuiti, immenso perfusi gaudio, protinus è mēsa exiliēre; & bacchico quasi furore moti, eū ipsum Placidū esse inclamāunt. Quid aut̃ dein nō faciebant? Nunc quidē collo eius circūfusi, illud lachrymis rigabāt; nūc pedes prēhensantes, nunc manus tangentes atque crebrò deosculantes incredibilem animi lætitiā significabant. Indē de vxore filijsq; quærentes, Num, inquiunt, falsi sumus? num quem desideramus inuenimus? Ille autem lachrymis oculos infusus interrupta nimio eiulatu voce; Filij quidem, inquit, & vxor, ô amici, periērūt: ego verò solus immensis doloribus & miserijs relictus duram hanc & infālicem, quam videris, exerceo vitam. Hæc eo dicente cōmunis omnium luctus & lachrymæ cōsecuti sunt: certatimque pagi incolæ eò confluxerunt, vt Ducem quondam exercitūs, cum pluribus victorijs inclytum, & prima nobilitate conspicuū, oculis contemplarētur. Sed milites adducto seorsum Eustachio; ei mentem Imperatoris aperuerunt, statimque ablato habitu rusticano, splendidis eum vestibus induerunt. Deindē eo accepto reuersi sunt. Et quidem Eustachius, quod hæc non sinē numine diuino euenisse cognosceret, cuncta admisit: ac protinus iter cum illis ingressus, trigesimo demū die in regiam peruenit. Ibi quanta humanitate, quanto gaudio ac exultatione ab Imperatore except⁹ sit, nemo pro dignitate explicare queat.

*Redit Eustachius
ad Imperatorem.*

*Excipitur
summo cum
gaudio.*

queat. Posthæc Imperator, zona militaris gloria rursus ei tradita, belli negotia cū eo communicauit: & quid ab eo fieri vellet prolixè exposuit. Ille autem maioribus copijs opus esse decernens, vndique militem contripuit. *Conscribit militem Eustachij & duo eius filij et incogniti militas.* Accidit tū, vt vicus ille, qui filios eius nutrebat, duos milites suppeditaret: qui admirabili Dei prouidentia Eustachij filij fuere. Superabant illi robore corporis alios omnes qui cū ipsis erant; erantque ea propter Duci inprimis chari: prorsus vt eos & mensa sua aleret, *Debellat hostes.* & primo honore dignos iudicaret. Ignorans interim filios esse, intrepidè eos in expeditionem duxit: validoque commisso prælio barbarorum, ingenti edita eorum strage, spiritus compressit; nec ea contentus insigni victoria Hydaspem fluuium traiecit, ac reliquos rebelles subegit: sicque vna expeditione bellum profligauit, Romanumque imperium, vt antè pacatum reddidit.

His præclarè & magna cū laude gestis, in reditu castra metatur in quodā vico ad hoc valdè appposito; hortis amoenissimis admodū conspicuo: quorū vnus quidē custodiam vxor Eustachij habebat mercede sibi cōmissam. Ibi tū duo illius filij mutux cognationis prorsus adhuc ignari, cū, vt fieri solet, ab armis feriantes, *Duo fratres, Eustachij filij tandem se mutuo agnoscent.* varios quos in vita pertulerant, casus sibi inuicem narrarēt, stupore & gaudio repleti in fraternam agnitionem mirabiliter venēre. Haud procul ab ea narratione aberat Theopistes (nam tentoria propè hortum illum fixerant) quæ, quanquam eos à feris raptos fuisse ignoraret, tamen ex multis minime dubijs signis

*Item mater
eos agnoscit.*

*Theopistes
marito loqui
tur, nec eum
agnoscit.*

*Agnoscit tan-
dem maritū.*

signis didicit, se eorum esse matrem. Interim verita ne eis suspecta foret, prudenter se præter communem fæminarum consuetudinem animique molliem continuit, totamque se lamentationib. dedens animo agitabat, quoniam potissimum modo se veram eorum matrem esse aperiret. Igitur tota nocte lachrymis & precibus transacta, manè Ducem exercitus adiit, supplexque ab eo petijt, vt eam multis annis exulem vna secum in patriam reducere velit. Ea namque facultate obtenta, & animum oculisque dulci natorum aspectu pascere, & paulatim in certam firmissimamque notitiam venire cogitabat. Precibus eius annuit benigne Dux. Admirans autem mulier Ducis humanitatem, facilitatemque, eum curiosius est intuita: & ecce ex moribus vultusque figura & corporis lineamenti agnoscit maritum. Stupet vehementer, menteque attonita aperto hians ore, pudore simul & cupiditate distracta, (multum enim suam inter abiectionem & viri gloriam interesse cernebat) nesciebat quoniam modò se eius uxorem esse profiteretur. Præterea cum ignoraret quomodo in eam affectus esset maritus, eò quod tanto temporis interuallo corporibus disiuncti fuerant, multo magis amoris eius impetus retardabatur. Tandem victa amoris vehementia, ex imo miserabiliter ingemiscens, & vberes lachrymarum profundens riuulos: o virorum clarissime, inquit, qui multos perpessus labores & dolores ex Placido dictus es Eustachius; qui ex apparenti tibi Crucis figura Christianæ pietatis primordia hausisti; qui futura edoctus ex glorioso inglorius euasisti; qui
olim

olim vxore per summam iniquitatem in naui priuatus fuisti; quæ quidem ego sum misera & infelix; quam barbarus ille prætextu nauti per vim abstulit; quando te quidem asperam & iniquam sortem acerbè desinentem repulit; me autem in naui detentam per marinos fluctus inhonesti amoris cupiditate inflammatus auexit: sed diuina iustitia mox eum persecuta, intactam me & inuiolatam tibi coniugem seruauit. Testor Deum nostramque fidem, ô marite, impollutum & inuiolatum nostrum tibi hucusque manet cubile. Si ergo ipse es cuius hæc sunt signa, quibus agnoscaris, tu quoque tuam agnosce coniugem, nisi me sic affectam asperneris, & indignam tuo splendore ducas, Stemus hic pariter & cõmunes magnæ Christi prouidentiaæ agamus gratias, quæ res nostras prudenter deduxit.

Hæc profusis lachrymis dicente Theopiste, Dux exercitus non iudicans hæc sufficere ad fidem faciendam rei periculosa, alia omnia diligenter scrutatus est. Postquam autem sublata omni dubitatione vxorem agnouit; vix *Eustachius agnoscit coniugem.* mentis compos in amplexus & oscula ruit. Ortus est vtrinque clamor, magno cum fluxu lachrymarum. Tandem Theopiste prior ad maritum: Et vbi, inquit, charissime, sunt dulces natiue? Ille verò animi dolore totus repente commotus, magno eiulatu respondit; ô mulierum fidelissima Theopiste, à bestiis filij nostri deuorati sunt: quod ego spectaculum crudele nimis hisce vidi oculis. Illa autem nihil ex eo commota, Sed quid, inquit, est quod omnipotens & misericors Deus non possit facere, qui nos præter omnem spem sic fecit conuenire? Deinde singu-

*En ut benignus
Deum omnia
suauiter
disponat.*

*Eustachius
agnosce fili-
os suos.*

*Adrianus im-
perat, redeun-
te Eustachio.*

singulatim ea omnia, quæ filios inter se narra-
tes audiuerat, referens; maritum ingenti admi-
ratione affectit: prorsus ut stupore propemodum
oppressus, arcanam dei sapietiam sine fine sus-
piceret. Deinde accersitis eis ad se, eosque de-
fixo obtutu contemplans; Et quinam, inquit,
vos estis, qua patria oriundi, quo sanguine creti
illi autem se claris quidem parentibus natos
esse dicebant, sed quorum splendor & gloria
aduersis fortunæ flatibus in summam abiectio-
nem & infelicitatem deuoluta esset. Cumque
eos singulatim cuncta quæ euenerant aperire
iuberet, & illi exules una cum parentibus fuisse
dicerent, matrisque infortunium non sine la-
chrymis narrarent, ac postremo ad tremendam
illam ferarum historiam venirent; pater eorum
narrationem interrumpens protinus insiluit,
eosque peramanter amplexans; ô dulces nati,
inquit, ô filij charissimi, ô filij optatissimi; qui
priusquam solè clare videretis, profundis tenta-
tionum tenebris circumdati fuistis; & priusquam nos-
ceretis parentes, nouam didicistis orbitatem.
Hæc & his similia commixtis lætitiis lachry-
mis proferente parente, & parētes filios, & filij
parētes amplectebantur; duplexque festum egit po-
pulus & de parata aduersus hostes victoria, & de
Ducis familiæ ad vitam, ut ita dicam, reuoca-
tione.

Post hæc autem Eustachius, iussis sequi cap-
tiuis, & aliorum spoliis multitudinem, ad
urbem regiam victor profectus est Romam.
Ante verò quam urbem ingrederetur, Traia-
nus è viuis excefferat, & Adrianus, vir gentili
superstitione nefarie pollutus & mente barba-
rus, im-

rus, in Imperium successerat. Et ille quidem
venientem Ducem donis muneribusque muni-
fice admodum est prosecutus; & vxoris ac fili-
orum causa lætandum sibi ducens, festos dies
& spectacula ingenti ciuitatis totius gaudio
celebrauit. Cum autem amens ad idolorum
tēpla dijs pro parta victoria sacrificaturus ab-
iret, Eustachius, qui eius latus vbique hono-
ris causa stipabat, impietatem execratus, mox
eum destituit, auctoremq; victoriæ Christum
professus, idola surda & inanima neq; agno-
scere neque colere voluit.

Ea propter Imperator ira repletus, primum
quidē zona militari ac Ducis munere eū spoli-
auit: deinde cū vxore & liberis tyrānico tribu-
nali eū sisti iubēs, à Christo ad cultū idolorum
traducere sūma ope aggressus est. Cumq; alter-
nis blāditiæ minæq; nihil prodesset, ad verbe-
ra cruciatusq; Tyrānus descendit. Deducit ergo
athletas in stadiū seuis obijciēdos leonib. Ad-
erant illi longa exhausti inedia, vt crudelius in
Christi cēfessores irruerēt, eosq; ad ossa vsque
discerperēt. Sed ferarū immanitatē Christi po-
tētia protin⁹ cōpescuit; virtusq; ac fides sancto-
rū vicit egregiē. Nā bestiæ (dictu sane visuque
mirabile) testes pietatis ac religionis Christia-
næ facti, sãctis sua inclinarūt capita eorūq; cor-
pora cū magna cū reuerētia linxissēt, quiete re-
dierūt. Eo tā præclaro miraculo Tyrānus nequa
quā mot⁹, ad ceterā immanitatē bouē æneū ad-
didit: in quē vehemētissimē accēsū martyres vi-
uos cōijci iussit. Crudele sane & horrēdū spect-
aculū; sed quod athletas hos nō modo nō exter-
ruit sed sūmo gaudio & exultatiōe cumulauit.

Bog

*Imperator
Eustachium
omni suo ho-
nore propter
Christum ex-
uit.*

*Obligatur Le-
onibus Eu-
stachius cum
vxore & li-
beris sed ni-
hil leduntur*

*Immane tor-
mentum.*

*Suas ille est
Deo tradunt
animas.*

*Populus lau-
dat Christum*

*S. Martyres
honorificè se-
peliuntur.*

*Vide Tom 1.
C. Baron. &
not. ad mart.
Rom.*

21. Septē.

*Alphæus
Matthæi Pa-
vens.*

Bos verò Christi virtute mox refrigerat⁹, nō ad supplicium, sed ad solatiū potius eos recepit: ita ut placidè sinē vllō doloris sensu suas Christo animas traderet. Apparuit hoc in eorū corporib. quæ triduo post ab ipso Tyranno requisita, non modò integra, sed & candidiora quā prius fuerāt inuēta sūt. Quo miraculo plebs vniuersa commota; Magnum Deum Christianorum exclamauit. Hæc verò & his similia populo clamante & Deum laudante, Tyrannus pudore simul & timore affectus recessit; Christiana verò plebs martyrum corpora sustulit, & cum psalmis & hymnis honorificè in loco sacro cōdidit. Deindè nefaria simulacrorum superstitione paulatim magis magisque quiescente, Christi fideles insignem sanctis martyribus erexere basilicam: in qua multis magnisque beneficijs Sanctorum gloria per Christi potentiam & gratiam cunctis innotescit.

VITA B. MATTHÆI APOSTOLI
& Euangelistæ: Ex ea quæ est per Mataphast.
& Ioachimū Perionium.

MATTHÆVS Alphæi filius, cui & Leui nomen fuit, olim publicanus & pecuniarum exactor, cum omnes quæstus faciendi vias & artes calleret egregiè, inter publicanos principē locum tenere meruerat. Cum verò Christus Dominus aliquandò eius telonium præteriret, & intimas cordis hominis partes occultarum rerum cognitor inspicere, studiumque virtutis atque latentem in in animo eius ardorem cognosceret, eum Christus, ut se sectaretur, hortatus est, quod ille non graua-